

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 24. квітня 1922.

Генуєвські іграшки.

Рапалійська угода між Німеччиною і Росією, котра погрожує розбиттям генуєвської конференції, не викликала ніяких рішучих наслідків. Виявилось, що з великої хмари впав малий дощ; темпераменти потахли, погрози розвіялися, бутні і гнівні міни розяснилися, а ціла справа стала одним з багатьох епізодів. Росію знові виправдано, а Німеччину „покарано“ тим робом, що її представники не будуть брати участі в комісії для російських справ, бо — мовляв — Німці вже поладнали свої справи окремим договором.

Цікаве є становище Англії в цій генуєвській епізоді. Уся преса, особливо антантська і франкофільська з великим признанням для Англії розписується про те, як то Льюїс Джордж, довідавшись про німецько-російську угоду полав в безмежний гнів, як він просто хотів Німеччину й Росію викинути з Генуї та з тяжким трудом вдалось вгамувати його італійським представникам.

Вся ця писанина з одного боку вказує на людську наївність, а з другого на великі спенічі прикмети Льюїса Джорджа. Критичний погляд на хід подій вказує тільки на одно, що Льюїс Джордж знаменито відіграв комедію до живого обуреного й обманутого, щоби вже 21. ц. м. перед журналістами з приманчивою усмішкою скарактеризувати справу німецько-російського трактату — як подію, котру можна уважати за поладжену, а котра не буде становити дальшої перепони для праць конференції.

Ми можемо тільки подивляти гнучкість Льюїса Джорджа. Без сумніву, німецько-російський договір перекреслив пляни британського прем'єра, однак він готов жертвувати меншим, щоби досягнути більше. Дві цілі були у нього, а саме стягнути до Генуї опору Франції і її впертість і неуступчивість звільня лоялти більшовицьку буту і аrogанцію. Та скоро він побачив, що французька впертість може спричинити конференції непотрібні перепони, він одним махом пригнув Францію до своїх колін рапалійською угодою між Німеччиною і Росією.

Через увесь час тривання кризи Льюїс Джордж грав роллю смертельно ображеного. Він, представник політики „перфідного Альбіону“, нічого не знав про німецько-російські коварства, Бенеш перший по-

відомив його про це і до того ж іще мусів заспокоювати англійського прем'єра, котрий просто відходив від змислів. Бенешеві вдалось вговорити Льюїса Джорджа, щоби він вислухав аргументів і — натурально — він згодився. А опісля створити комісію, котра дошукувалася протиріччості між рапалійським договором і версайським трактатом і, хоч вся французька преса трубіла про те, що цей договір валить версайський трактат, комісія очевидно нічого подібного не знайшла. Все скінчилось усмішкою Льюїса Джорджа і привязанням Франції до воза англійської політики.

Також Німці добре відіграли приділену собі роллю. Розуміється вони воліли би анулювати трактат з Росією, але знаходяться в примусовім положенні, бо Росія не хоче звільнити їх від прийнятих зобов'язань. А большевицьких дипломатів ніхто й не думає заціпати. Вони стали екзотичною появою в Європі з ними всі починаються, призначено поплескувати по рамени, чарливо й поблажливо усміхаються, коли Чічерін пускає ереси про загальне розброєння, коли Літвінов вичислює, скільки ще належить Росії за Колчака, Денікіна і т. д., одним словом, як правдиві християне радіють наверненню грішників більше, як 99 ма праведниками.

А найцікавіше з того всього, що Польща, котра сповнює ту саму роллю при боці Франції, що Італія при боці Англії, руками й ногами держиться генуєвської конференції. На нарадах великої й малої антанти міністер Скірмунт просто відходив від розуму на думку, що генуєвська конференція може розлетітись. Він аналізував можливості, які явилися би для Польщі з розвитку конференції, коли би Німці й Росія уступили з Генуї. Кошти цього уступлення заплатила би Польща, на котру кинулись би Росія й Німеччина. Тому він просив, щоби прирівняти помірковані методи і не доводити до крайності.

І цього голосу послухав Льюїс Джордж, котрий за всяку ціну хотів укоронувати свою політику конференцією в Генуї, і досягнув своєї мети. Він вже не лякається, всіх держить в своїй міцній жмені. Одночасно з тим він послідовно змагає до ревізії версайського трактату. Англійська ліберальна преса стверджує без обиняків, що з німецько-російським трактатом розпочалася ревізія версайського диктату.

Пропаганда нашої справи з Зєдинених Державах зорганізована добре. Працюють в тім напрямі запомогомі організації, політичні клуби та новозаснована Ліга американських ситезенів і жовніврів у крайського роду. Вкажемо тільки на масові протипольські демонстрації в Нью-Йорку і пікетування польських консулятів в Нью-Йорку й Вашингтоні. Про ці акти заговорила вся американська преса, поміщуючи знимки з пікетування і обговорюючи прихильно галицьку справу. „Саріол Press Bureau“ у Вашингтоні помістило річеві й гарні статті про Східну Галичину.

Галицька справа має бути порушена в американським сенаті. З кінцем квітня, або з початком мая має відбутися Сойм американських Українців.

Настрій наших земляків за оkeаном протипольський. Петлюрівцям

ну в якійнебудь формі там вірно оцінюють та осуджують. В інтересі нашої справи було б бажане, щоби також і наші земляки в Канаді пішли слідами емігрантів в Зєдинених Державах („У. Пр.“).

Візд Митрополита Шептицького до Бразилії.

Дня 16. марта виїхав Митрополит Андрій Шептицький в пристані Гобокен. Н. Дж., кораблем „Содерн Кроос“ до Бразилії на візиті до тамошніх українських церков. В Бразилії буде Митрополит Шептицький около три місяці, почім знова вернеться до Злучених Держав.

Присилайте партійний податок на вкл. ки. ч. 5.000 „Кредитного Союзу Кредитового“ у Львові, Ринок 10.

Велика Україна.

Голод і пошесть на В. Україні.

(Докінчення.)

Як неминучий наслідок голоду ширяться по Україні всілякі пошесть. Про причини їх поширення писали ми вище. Тут приводимо деякі дані про пошесть на В. Україні. В 1920 р. захворіло на:

Плямистий тиф	609.000
Поворотний тиф	325.000
Черевний тиф	125.000
Холеру	11.228
Різачку (дизентерію)	51.699

За перші дев'ять місяців 1921 р. захворіло на:

Плямистий тиф	140.000
Поворотний тиф	260.000
Черевний тиф	100.000
Холеру	13.000
Віспу	35.000

Згідно з телеграмою, яку ми недавно одержали, за останні два місяці 1921 р. захворіло на:

Плямистий тиф	7.600
Поворотний тиф	18.458
Черевний тиф	14.680
Не засований тиф	5.513
Холеру	437

З того, що ми писали вище, легко собі уявити, що дійсне число хворих є значно вище, бо статистичний апарат В. України, як і інші державні апарати завдяки постійній горожанській війні і частій переміні урядів, яка мала місце на В. Україні, не має можливості зібрати абсолютно точні дані.

Треба додати, не входячи в детальні пояснення, що особливо у вагу треба звернути на те, що на холеру, не дивлячись на зимні місяці, захворіло більш як 400 осіб в листопаді і в грудні. Це нечуванний факт. І коли не можна буде прийняти самих крайних мір, то це дає підставу для найгірших прогнозів що до цього року. В. Україна не колисьальне гніздо всіляких епідемій, що являється джерелом постійної небезпеки для рознесення епідемій по всій Європі, а зокрема

для сумежних з нею держав. Пособити Україні в її боротьбі з пошестями лежить в інтересах людності цілого світа.

До всього цього треба додати, що виснажене населення впало в глибоку апатію і почало менше і менше звертатись за медичною допомогою до лікарських установ і лікарів і цим певно треба пояснити те, що статистичні дані показують ніби то зменшення епідемії в 1921 р. проти 1920. Крім того треба додати, що ці цифри говорять переважно за тих хворих, які перебували в шпиталях, себто переважно за міське населення. Точних же даних за число людей перехворюючих по селах без всілякої медичної допомоги — ми не маємо.

Розуміється, що положення дітей на В. Україні є незвичайно важке. З 28,850 000 людей на В. Україні є дітей до 15 років 11 мільонів 156.000, в тім дітей до 4 років 3.661.000 і дітей від 4 до 15 років 7.496.000. По офіційним даним тепер на В. Україні є над 700 тисяч сиріт і підсиріт. Біженців з голодних місцевостей Поволжя, які цією осіню спасаючись від голоду дома йшли на Україну, сподіваючись там найти засоби прожити чимало сприяли збільшенню числа цих сиріт на Україні. Як ілюстрацію наведемо отут один випадок коли тільки з одного потягу, що і біженцями з Поволжя надійшов до Донецької губернії, знято 200 дітей яких батьки померли в дорозі.

Ні уряд В. України, ні Український Червоний Хрест, іза постійних політичних змін, що були там до 1920 р., не могли в повній мірі допомогти цим дітям. Опікуванні дітьми є одно з кардинальних завдань для нашої батьківщини.

В початку минулого року на В. Україні було 600 дитячих захистів де було 39.000 сиріт і 500 дитячих садків, де було 35.000 дітей. Вкін

Українські справи.

Українці в Америці.

Автентичні вістки, що доходять до нас з Америки, вказують на те, що українське американське громадянство переходить внутрішню консолідацію в напрямі створення о днотільного національного фронту.

О скільки ходить о Українців у Зєдинених Державах, то днотільний фронт є вже там д вершним фактом і наслідки цього факту виявляються наглядно в пропаганді справи незалежності Галицької Землі перед американським громадянством.

тогож року було вже 1791 дитячих захистів, де містилося 107.068 сиріт і 497 дитячих садків, де було 29.748 дітей. Майже всі захисти — урядові.

Коли появилися в першій хвилі біженці з голодних місцевостей Поволжя і В. України (а рух їх був часто стихійний), Український Червоний Хрест відкрив 20 харчових пунктів для дітей на всіх більш значних залізничних станціях. Але на жаль вони можуть задовольнити потреби тільки певної кількості дітей.

Останні звістки з В. України показують, в якій страшній геометричній прогресії росте там голод і його наслідки. В одній тільки Запорізькій губернії число абсолютного голодуючих людей виносить вже понад 1,100.000. За останні два місяці від голоду вмерло там 16 тисяч осіб.

В Херсонщині щодня умирає від голоду більш як 100 осіб. По деяких північних офіційно встановлених випадках канібалізму. Число випадків холери за останні часи перейшло вже 1000.

Вище наведені короткі дані досить ясно малюють той страшний стан, який є тепер на В. Україні наслідком голоду і пошестей. Без скорої і широкої допомоги з закордону населення цієї, ще недавно такої багатой і цвітучої України, впаде жертвою виснаження від голоду і пошестей.

Радянська преса про німецько-радянський договір.

З Харкова доносять: Українська радянська преса обговорюючи договір, заключений в Рапалло з Німеччиною, вважає, що він анулює берестейський мировий договір. („Рпр.“)

Шевченківські свята.

Товмач.

Дня 7. п. м. відсвятковано у нас 61 роковини смерті Тараса Шевченка. Вступне слово виголосив д-р Іван Макух, в якому представив Шевченка як народного генія. Хор під проводом тов. Василя Яцева відспівав „Заповіт“ і „Вулицю“. Реферат „Шевченко як мученик і пробок поневолених рабів“ виголосив п. Степан Романюк. Деклямації: „Послання до живих і мертвих“ — п. Григорій Луцкич; „Утоплена“ — тов. Маруся Пачковська; „Шкіль поезій Шевченка“ — п. Кадайський Амаросій. На закінчення відіграв місцевий аматорський кружок драму Кобилецької „Чудовий перстень“. Салю була заповнена учасниками так з Товмача як і з околиці.

Чистий дохід в квоті 26.500 мп. призначено на фонд „Учїтеся“.

Синевідьсько виж. в пов. Сколе.

Дня 10. березня м. р. відсвят

ковано у нас свято в честь Народного Пророка Тараса Шевченка. Заходом читальні „Просвіта“ і аматорського кружка улаштувано концерт в гарно прибраній салі читальні. На програму склалися: хоральні співи під проводом місц. дяка Григорія Дикого-Диченка, який поклав багато праці і уміло вивів усі хорова продукції. Святочну впромову виголосив проф. місцевого гімна. курсу Осип Боднарівч. Деклямувала учениця пригот. класи Юлія Коваль: „Мені однаково“ — і уч. III. кл. гімна. Семен Масний: Псалом XLIII. Обі деклямації випали дуже гарно. На закінчення відіграно сценічний образок Б. Л.: „Привид Кальнишевського“, а при кінці відспівав хор: „Ще не вмерла Україна“.

Велика салю була повна народу. Прибули гості зі Стрия, Скольного, Корчина, Побука, Стинави. Святочний настрій додав багато сил і надій на краще завтра.

Конференція в Генуї.

Прїзд делегації ЗОУНР.

„Хвіля“ подає як певний факт, що дня 19. п. м. прибула до Генуї українська делегація з д-ром Петрушевичем на чолі.

Делегація УНР.

Крім делегації ЗОУНР. — як аніше „Хвіля“ з 23. п. м. — прибу-

ли до Генуї представники уряду УНР. з Шульгином на чолі. Ця делегація оголосила меморіал в справі України, в яким стверджує, що не може бути мови про господарську відбудову у Східній Європі, оскільки не буде упорядковане політичне положення на Україні. Український народ не допустить до

експлуатації України совітами, на томісць Петлюра готовий визнати всі догги б. російської держави. Вкінці апелює меморіал до президії конференції, щоби усунено із складу російської делегації представників т. зв. радянської України. Німецько-російський договір обов'язує.

Радіо з Айльвезе подає, що напруження в Генуї, яке повстало наслідком підписання німецько-російського договору після переговорів належить вважати покінченим. Німецько-російський договір буде вдержаний в цілості та не буде предложений конференції ні до передискутовання, ні до розслідування. До усунення непорозуміння причинився головно мін. Шанцер.

Нота російської делегації.

Російська делегація вручила представникам великодержав таку ноту: Російська делегація розслідує з найбільшою увагою пропозиції союзних держав, а одночасно порозумівалася із своїм урядом. Теперішнє економічне положення Росії оправдує вповні звільнення Росії від всіх зобов'язань, а то в формі узгодження її контррекламації.

Російська делегація готова прийняти арт. 1., 2. і 3. згаданого анексу на таких умовах: 1) Війні догги мають бути зредуковані. 2) Росії буде уделене в як найкоротший часі відповідне фінансове підпертя. Що до арт. 3, то з застереженням вичислених умов російський уряд був би готовий повернути давних посідачів до уживання націоналізованих або зарекуірованих маєтків. У випадках, де булоб це неможли-вим, російський уряд був би готовий признати правні претенсії давних власників дорогою умови.

Російська делегація хоче дати пізнати в ясний спосіб, що російський уряд не міг би взяти на себе якихнебудь зобов'язань з титулу довгів, затагнених своїми попередниками, доки не буде урядово інте ресованими державами визнаний де юре.

Маючи надію, що вичислені пропозиції признасте вистарчаючою основою до відновлення дискусії, маю честь остати Вашим повільним слугою. Підп. Чічерін.

Справа визнання соавтів.

Дня 21. п. м. відбулося офіційне засідання політичного субкомітету при участі російських делегатів. Представники Німеччини не взяли участі в засіданні. Барту заявив, що Франція не може ви-

знати соавтів безпосередно і негайно.

В дискусії забрав голос Чіче-рін і заявив, що соавтська Росія приймає вновні ухвали в Кан і став-рався доказати, що ці ухвали передбачують визнання соавтської Росії. Шанцер закінчив дискусію вказуючи на те, що осудження, чи російська відповідь годиться в ухвалами в Кан, чи ні, застережено знатокам.

Після цього вібралася комісія знатоків і ухвалила на англійську пропозицію, що визнання де юре соавтської Росії в заміну за признання Росією передвоєнних довгів — виключене.

Французький п'юте ет.

Французька делегація вислала до през. Факти протестуюче пись-мо проти змісту німецької ноти на чоту союзників.

Справа Грузії.

Уряд Грузії вислав до секретаріату конференції відомість про бої, які розпочали соавтські війська в Грузії. Цю відомість прочитано на засіданні політичної підкомісії і поручено мін. Шанцеру звернути увагу російському урядові, що під цю пору того роду догги є шкідливі для загального мира.

Відкриття заговору.

По донесенням з Генуї, тамот-на поліція враз з агентами російської тайної поліції викрила заго-вір проти членів соавтської делегації. Підозрілі особи, що прибули до Генуї з Парижа і Берліна, ареш-товано на зал. двірці і відставлено примусово до місця їх постійного побуту. В місті арештовано крім цього 10 муштин і 4 жінки. Вони приїхали на вапшпорти, виставлені берлінською поліцією.

Справа східних границь Польщі з Генуї.

Кореспондент „Часу“ з Генуї подає вістку про нотифікацію росій-кого договору західним державам і зазначає, що при цій нагоді по-винна бути розв'язана проблема південної границі.

Пам'ятайте про пресовий фонд „Громадського Вісника“! — Жертви проситися слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринки ч. 16.) на біжучий рахунок „Громадського Вісника“.

МОГАН І ОУЛВ ФІХТЕ.

Промови до німецького народу.

Переклад М. ЄВШАН.

(Продовження.)

Обі переплітаються взаємно і одна без дру-гої неповна та неужиточна. Вже хочби тому, що Німечка досі дійшов до досконалости в о-бразованню, і властиво він був до сього при-значений в новому світі, припадає йому та сама задача і в вихованню; раз полагавши сю справу, можна буде легко справитися з усіма иншими справами людства.

В таких отже відношеннях дійсно стояла досі німецька нація до розвою людського роду в нові часи. Ше треба лише більше вияснити два рази вже кинену думку про природне похо-дження тої нації, що іменно в Німеччині всяка освіта виходила від народу. Що справу поправи перкви поставлено передовсім перед народом, і вона удалася лише тому, що стала народною справою, ми вже бачили. Але треба ще далі показати, що той окремих випадок був не ви-імком а правилом.

Німці, що остали в ріднім краю, утрима-лися при всіх своїх чеснотах, що вирости ко-лись на їх землі: при вірності, бадьорості, че-сти, простоті; але з образовання до вищого і духового життя до них дійшло не більше, як годинне християнство та його учителі могли привести далеко від них поселеним людям. Сього було за мало і тому вони осталися по-

заду своїх племінників, що вимандрували і були в дійсності хоробрими вправді та бадьорими, але все таки напів варварами. Тимчасом ви-росли серед них городи, основані поодинокими членами народу. В них скоро розвинулася кожда галузь освіченого життя до найкращого роз-цвіту. В них заведено вправді на малу скалю обчислений але все таки знаменитий горожан-ський устрій та лад, і від них щойно переходив образ ладу та його любов на решту краю. Іх широка торгівля помогла відкрити світ. Іх со-юза боялися королі. Пам'ятники їх будівельного мистецтва удержалися ще, не далися знищити століттям, потімки стоять перед ними з поди-вом та признаються в своїй власній безсил-ности.

Я не хочу порівнювати тих горожан ні-мецьких середовічних городів з другими су-часними їм верствами. І витати що робили тим-часом шляхта та князі; але в порівнянні з на-шими германськими націями, поминувши деякий скравок Італії, який одначе навіть в гарному мистецтві Німці не уступали, а в практичному мистецтві стояли від неї вище і були її учите-лями — поминувши отже ті скравки Італії, були німецькі горожане освіченими а ті варварами. Історія Німеччини, німецької могутючости, німе-цької підприємчовости, винаходів, пам'ятників духа є в тім часі виключно історією тих горорів, а все инше, як ипр. застави країв та їх поновні закупки не варта навіть згадки. І той час є оди-ноким в німецькій історії, коли та нація стоїть в блиску та хвалі, на місці, яке їй належить як матірньому народові; з хвалею, коли князі ради свого ладіства та властолубства зруйну-вали їх розцвіта, потоптали їх свободу хидить-ся все новолі до царя-царів, до князів, до

не доходить до теперішнього стану; коли одна-че Німеччина хилилась до упадку, бачимо, що й решта Європи так само упадає, і не лише в своїм поверховнім блиску, але в самій своїй суті.

Рішучого впливу тої в дійсності паную-чої верстви на розвії німецького державного устрою, на поправу церкви, і на все, що коли-небудь належало до німецької нації та від неї виходило за границю, ніде не можна заперечити і можна доказати, що все, що ще сьогодні се-ред Німців є гідним пошани, зродилося посе-ред неї.

А з яким духом та німецька верства пра-цювала для того розцвіту та уживала його? З духом побожності, чесноти, скромности, гро-мадськості. Для себе самих вони мало потребу-вали, для публичних підприємств вони не жаду-вали безмірних коштів. Рідки десь колись ви-бивається та визнається окреме ім'я, бо всі були того самого ума і здібні до однакової жертви для загалу. Зовсім серед таких самих зовнішніх обставин, що в Німеччині, повстали і в Італії вільні городи. Порівняймо історію обох; постаємо безперестанний неспокій, вну-трішню сварню, а навіть війни, постійну зміну устроїв та пануючих в італійських городах су-проти мирного спокою та згоди в німецьких. Що може бути яснійшим доказом, що тут му-сіла бути внутрішня ріжниця в характері обох націй? Німецька нація є однієюкою посеред но-воєвропейських націй, яка своєю горожанською верствою вже від століть виявила на ділі, що може витримати республіканський устрій.

(Продовження буде.)

желатції, бо мовляв, в найкращім випадку Франція може там, що найбільше, зберігти з трудом права, які вже посідає... Ліва преса, а головне „L' Oeuvre“ і „L' Ege Nouvelle“ критикують різко офіційну французьку політику в Генуї, бо вона веде, на їх гадку, до ізоляції Франції в opinіo цілого світа, і приносить лише шкоду).

„Le Temps“ з 13. IV. звичає, що Поанкаре прийняв 11. ч. м. на з'їзді представників України і Грузії в Парижі.

„L' Ege Nouvelle“ з 14. IV. під написом: „Франція і доля Східної Галичини“ пише: „Екзекутивний комітет французького товариства Ліги Націй прийняв 20. марта ч. р. на засіданні, якому проводив п. Аппель, ректор паризького університету, односторонню резолюцію в справі Сх. Галичини, ухвалену 5. грудня 1921. французькою Лігою прав людини. Згадана резолюція містить домагання утворення контрольного органу над польською військовою окупацією в Галичині, і негайної розв'язки галицького питання шля-

хом визнання самостійності Галичини. Отся резолюція, одобрена вповні екзекутивним комітетом французького товариства Ліги Націй, буде подана до відома французького правительства Ліги Націй“.

„Le Petit Parisien“ з 4. IV. (якщо у виданні, призначені для провінції) містить статтю нн Люїзи Вейс про російські границі. Авторка пояснює, що лише мирові договори, підписані у Франції, мають забезпечену недоторканість на генуєнській конференції; не мають її однак договори, заключені Росією з її сусідами — і тим самим питання ревізії постанов про європейські границі Росії остає отвореним. Описавши авторка подрібно західну границю Росії, з півночі на південне; про Східну Галичину пише вона так: Границя Східної Галичини є давньою границею Росії з Австро-Угорщиною. Східна Галичина, якої устрій досі не вирішений остаточно антантою і за численного українського населення, яке там живе, знаходиться сучасно під окупацією Польщі“.

в натурі 960 міль. франків, забораних підчас німецької окупації, 2) Німеччина звільнить 6000 російських Німців, 3) Німеччина зобов'язується розв'язати контрреволюційні організації, які існують в Німеччині, 4) Німеччина противитиметься перевозуванню через її територію воєнних матеріалів, призначених для Польщі, Румунії, Естонії та для суцесійних держав, 5) Росія уповажнює заведення Крупна виробляти гармати і воєнні матеріали в значній кількості в залізних гутах в околицях Перму, Туганьська і Тамбова.

Можливість війни збільшується.

Бордо (ПАТ). Бувший міністер праці Бейрнс обговорюючи в Берлінґем положення в Генуї, висловився з жалем про заключення ні-

мецько-російського договору. Він думки, що ця подія зменшить значно вигляди дотичних вислідів конференції і буде шкідна, головне для заінтересованих держав. Зменшення успіху генуєнської конференції означає збільшення вигадів війни.

Еспансько-німецький договір.

Ганновер (ПАТ). Німецька делегация під проводом Штокхамера відїхала сьогодні до Мадрида в цілі заключення еспансько-німецького договору.

Італійський король в Генуї.

Бордо (ПАТ). Радіо. Король Віктор Емануель прибув на покладі корабля „Данте Аліґієрі“ до Генуї і видав бенкет в честь італійської делегації.

Дописи з краю.

Товсте, пов. Скалат.

Загарбання шкільного будинку.

З усіх міст і містечок скалатського повіту одиноким Товстем мало IV. кл. школу з українською викладовою мовою. Школа містилася в двох будинках, з котрих один з 3 саями віддала місцева шкільна рада, що складалася з самих Поляків, для польської школи. Парохон, що заперестував проти цього і упилювався о отворення школи з українською викладовою мовою, виточено слідство в полевім суді за минулі виступи проти польської школи. Українську школу вправді отворено, але будинок з 3 саями забрали. Щоби це закріпити за собою і мати на будуче „stan posiadania“, повітова рада шк. віввала ради трьох громад належних до школи, щоб ухвалили віддання будинку для польської школи. Всі три ради супротивились цьому.

Прийшов новий наказ. Війти скликали до школи дня 26. марта ч. р. Поляків членів прибічної ради і перевели з ними потрібну їм у-

хвалу. Дня 28. марта ч. р. зібралася повна громадська рада в Товстім за відомістю війти а під проводом його заступника і заявилася проти ухвали байрату (ше й без членів Українців), відмовляючи байратови права переінтабулювання шкільного будинку. Про цю ухвалу повідомила суд в Грималові і повітовий виділ в Скалаті. Замість пошанувати ухвалу законного представництва громади, радним виточено слідство за нелегальні тайні збори.

Людаости в Товстім: 1007 Українців, 191 Поляків і 71 Жидів. Весь тягар відбудови і удержання школи на Українцях, а проте їх грошіми поорудовано так, що будинок української школи має лиш одну салю зладжену і то за польськими, тепер дали тільки підлогу. 7 вікон з української школи забрали до польської і ця має готових 3 салі.

Подібні змагання до відобрання шкільних будинків і в інших селах. Рашівці оперлись а Дубківці принукали.

ТЕЛЕГРАМИ.

Президент Петрушевич в Генуї.

Генуя, 21. квітня. (Від вл. кор.) Сьогодні ранком приїхав сюди президент Галицької Республіки д-р Еґґен Петрушевич в товаристві посла міста Львова п. Ернеста Брайтґера. Від кількох днів перебуває тут відомий український журналіст Володимир Степанківський з Львовом, який успішно помагає галицькій делегації в журналістичній роботі. На руки президента Міжнародної Конференції Де Факти наїшли зі всіх сторін світа сотки телеграм від Українців з протестами проти обсади Сх. Галичини.

Делегация УНР.

Відень (ПАТ). „Н. Фр. Пр.“ доносить з Генуї 21. ч. м. Прибула там делегация УНР. з паризьким представником Петлюрою Шульґіном на чолі. „Н. Фр. Пр.“ запримічує, що замітне є, що Італія дала цій противобольшевицькій делегації пашпортову візу, коли відмовила візи делегації противобольшевицького союзу російських економічних знатоків. Часопис пояснює це так, що Італії залежить дуже на віднові чорноморської торгівлі.

Новий український часопис.

Луцьк. (ПАТ.) З днем 1. червня ч. р. починає виходити тут український часопис „Волинський Літопис“, присвячений народнім, просвітним і економічним справам. Часопис видаватиме луцька „Просвіта“.

Переговори В. Вишиваного з представниками українських партій.

Відень (ПАТ). Н. В. Тгг. доносить з Берліна на основі інформацій Рпр., що В. Вишиваний перебуває з представниками українських партій. Мав він м. м. заключити договір з прихильниками Петлюри. Петлюра визнає Вишиваного майбутнім королем України.

Німецько-російський договір має мілітарний характер?

Бордо. (ПАТ.) Радіо. Як доносить „Дернієр Евр“, німецькі кореспонденти в Генуї зовсім не скрирають, що німецько-російський договір має мілітарний характер. Наслідком цього може бути заатакування Франції, Польщі і Румунії.

Стріча міністрів війни Бельгії і Франції.

Бордо. (ПАТ.) Доносять з Брукселя, що міністри війни Бельгії і Франції стрінуться у второк в Кобленці, де відвідають американського генерала Елєна. Міністри відвідають мостові причілки Дуїсбург і Рурорт і віддадуть честь пам'яті пор. Граффа на місці його вбивства.

Тайні уступки нім. рес. дегегеру.

Льондон (ПАТ). Кореспондент „Тайм-сі“ в Генуї, довідується, що німецько-російський договір, заключений в Рапалі, містить п'ять слідуєчих тайних уступів: 1) Німеччина зобов'язується звернути австрійській Україні готівкою або

НОВИНКИ.

— П. Т. Довжники, які були веміслом п'янички в часі безробіття в р. 1919, звольте на й далі шевквітати с. р. полагодити свої векслі, щоби охоронити себе перед величезними коштами судовими, які спричинює само вже заперестовання і заскарження векслів. Зараз в перших днях мая будуть всі неполаджені векслі безумовно і невідкладно заскаржені! П. Т. Ручителі звольте у власнім інтересі допильнувати, щоби довжники полагодили свої векслі ще конче в квітні с. р. в касі Земельного Банку Гіпотечного у Львові, ул. Підвалля ч. 7. — П. Т. Довжники нехай не чекають на поіменне листове вівзання, бо навіть і без попереднього поіменного вівзання будуть векслі заскаржені. II. 2—3

— Кінофакт. Вчорашнє число (50) „Громадського Вісника“ з дня 23. квітня 1922. сконфіскувала прокураторія за один уступ в дописі „З Волині“ і за наголовок та два речення в другій з ряду новинці. (18).

— Така є цензура. Телеграми з Росії і України не сміють бути доручувані адресатам, заки не перейшли цензури. Почтові уряди тих місцевостей, де не має цензури, мають перетелеграфувати депеші до Варшави в цілі піддання їх цензурі, щойно вертаючи з варшавської цензури депеші можна доручувати адресатам. (ПАТ.)

— „Громадський Вісник“ — і судді Ангальські. Судді Ангальські, який веде слідство проти українських студентів, заборонив дня 22. с. м. приносити арештованим студентам „Громадський Вісник“, а як причину подав, що „Гром. В.“ виступає проти польських властей. На замітку студентів унів. п-и Соні Панкевичівної, що денник переходить що дня польську цензуру, п. Ангальські зволів зірнутуватися.

— „Молода Громада“. В Коломиї появилося перше число двотижневника „Молода Громада“, часопису присвяченого справам молоді. Як видавець і відповідальний редактор підписує п. Степан Ткачук.

— Нечуваний В Жукові, пов. Бережани, місцевий парох о. Іван Завируха, користаючи з того, що є головою читальні „Просвіти“, винаймив читальняний дім на польську школу. Прямо неімовірно!

— Багато галасу знавця. Львівська польська преса підняла великий галас з приводу новинарської нотатки про вуличну пригоду з гидлем. Цю нотатку інтерпретується як образ польського офіцерського корпусу. Ми далекі були від такого наміру. Фактом є, що таку нотатку принесено нам до редакції, а новинар, не надто розбираючись в її змісті, в поспіху віддав її до друку. Не входячи в те, оскільки та нотатка відповідає дійсності, а кілько там прикрашуючих додатків її автора, згідно „публічної опінії“ без огляду на становище польської преси, уважаємо своїм обо-

в'язком висловити свій жал, що така нотатка появилася в нашій органі через поспіх і недогляд новинаря.

— Старостинська самоволя. Читальня „Просвіти“ в Підгайчикх повіт Перемишляни згідно з обов'язуєчими, законними постановами назначила загальні збори на день 1. січня ч. р. повідомляючи про те 4 дні вперед староство в Перемишлянах. Збори відбулися назначеного дня — а доперва дня 23. січня ч. р. прийшла заборона. Та в тому не було би нічого цікавого, колиб політична власть не найшла провини опору проти властей а суд повітовий в Глинянах до ч. справи U 234/21 не зарядив карного доджання так проти старого, як і проти нового виділу. — Запитуємо цього дорогого „województwo“ в Тернополі, чи воно згідне з самоволею і шиканами староства, зглядно чий вийшла може яка новела до політичного права з узягдненням зміної рецепти „Nie drażnić Ukraińców“.

— Значуча демонстрація. Польські власти допускають до того, що у Варшаві триває вже третій тиждень страйк дозорців, отже улиці й хідники представляють дуже оплаканий вид. Того нехлюйства не могла знести жінка англійського посла. Вона вийшла одного ранку в товаристві урядників амбасаді святочно убрана і в білих рукавичках, та замела мітлою хідник і вулицю перед англійським посольством, манифестуючи тим робом „признання“ для польських порядків.

— З хазіями бандитизму. В лісі підністриччя п. Бібка на переїзджачих туди возом Зінковського Яскельського з жінками напало шістьох бандитів уоружених в крісиди, револьєри та почали бити Зінковського. На щастя сполошилися від крику коні та пігнали з возом так, що бандити остали по заду.

— Українська хліборобська академія в Чехословаччині. Робляться заходи оснувати в котромусь чеському місті хліборобську академію, на якій викладатимуть професори з київської академії.

Погадка. Загальні збори Народної Лічниці у Львові відбудуться 26-го квітня (середа) ч. р. о год. 6. вечером в льокалі Мішанського Брацтва при улиці Руській ч. 3. І. поверх, а не як було попередньо оголошено, як бул. Бляхарський ч. 11. І. — Просимо всіх прихильників сей дуже потрібної гуманітарної інституції точно о означеній годині явитися і привести зі собою нових членів. — За Головну Раду: Д-р МIRON Вахнянин, о. Леонтій Куницький.

— Тиждень української дитини у Львові і львівським повіті. В часі від 21. до 28. мая 1922 включно уладжуємо тиждень української дитини. Отсим просимо у вище означенім часі не уладжувати ніяких концертів, представлень (за винятком українського театру), забав то що, хіба на дохід української дитини. — Львівська філія українського краєвого товариства охорони дітей і опіки над молодію, 1